

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

§ 6

Hankintalain uudistaminen: työryhmämietinnön vaikutukset kuntien jätehuollon järjestämiselle

TRE:380/02.07.00/2025

Valmistelija / lisätiedot:
Toppila Anu

Valmistelijan yhteystiedot

Jätehuoltopäällikkö Anu Toppila, puh. 040 806 3362, etunimi.sukunimi@tampere.fi

Lisätietoja päätöksestä

Hallintosihteeri Jonna Koivumäki, puh. 040 124 1626, etunimi.sukunimi@tampere.fi

Päätös

Merkittiin tiedoksi.

Esittelijä: Toppila Anu, Jätehuoltopäällikkö

Päätösehdotus

Asia merkitään tiedoksi.

Perustelut

Työ- ja elinkeinoministeriö on julkaissut Lausuntopalvelussa lausuntopyynnön mietinnöstä hankintalain muuttamiseksi. Esityksen mukaan hankintalakia muutettaisiin mm. sidosyksikkösääntelyn osalta. Mietinnössä esitetään lakiin lisättäväksi kuntien omistamien sidosyksiköiden omistusta mekaanisesti rajaava säädös, jonka mukaan kunnan tulisi omistaa vähintään 10 prosenttia yhtiön osakkeista voidakseen käyttää sen palveluja sidosyksikköhankintoina. Poikkeuksia ei ole esitetty. Säännöksen mukaan sidosyksikkömuutos astuisi voimaan 1,5 vuoden siirtymäajalla, paitsi jätealalla, jonka osalta siirtymäaika olisi 2,5 vuotta.

Ehdotettu muutos vaikuttaisi jätehuollon järjestämiseen kunnissa. Alueellisen jätehuoltolautakunnan toimialueen osalta muutos koskettaa kaikkia Pirkanmaan Jätehuolto Oy:n omistajakuntia, joita on tällä hetkellä 17 kpl. 10 prosentin vähimmäisomistusosuus tarkoittaisi toteutuessaan sitä, että jäteyhtiössä voisi ehdotettujen sidosyksikköaseman täyttymisen kriteerien näkökulmasta olla korkeintaan kymmenen omistajaa. Tällä hetkellä ainoastaan Tampereen kaupungilla on yli 10 % omistusosuus. Yhtiön omistuksen jakautuminen omistajakuntien kesken on tähän saakka perustunut kuntien asukaslukuun ja lakisääteisten jätehuoltopalveluiden tarpeeseen.

Toteutuessaan muutos merkitsisi laajamittaista lakisääteisen kuntavastuullisen jätehuollon uudelleenjärjestelyn tarvetta. Se myös

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

vaikeuttaisi kuntien välistä alueellista yhteistyötä, jonka pohjalle vuosikymmeniä rakennetut kunnallisen jätehuollon toimintamallit on toimialueella perustettu.

Voimassa olevan jätelain tulkinnan mukaan, jos jäteyhtiö ei ole sidosyksikköasemassa omistajakuntaan, kunnalle säädettyjen jätehuollon palvelutehtävien toteutus palaisi takaisin yksittäisille kunnille. Nämä palvelutehtävät pitäisivät sisällään mm. jätteen vastaanottoon, kuljetukseen ja käsittelyyn, jätemaksujen laskutukseen, jäteneuvontaan sekä näihin välittömästi liittyviä hallinnollisia tehtäviä.

Ehdotus johtaisi myös kunnan jätehuoltoviranomaisen toiminnan uudelleenorganisointiin, koska jätelain 23 §:n mukaan jätehuoltoviranomaisen toimialueen on oltava sama kuin kunnallisen jäteyhtiön. Uuden jätehuoltoviranomaisen perustaminen sekä päivittäisten jätehuollon viranomaistehtävien hoitaminen aiheuttaisi kunnille hallinnollisia taakkaa ja kustannuksia. Lisäksi muutokset jätehuoltoviranomaisten organisoitumisessa sekä uusien jätehuoltoviranomaisten toiminnan käynnistäminen vaikeuttaisivat keskeisten viranomaistehtävien hoitamista kunnissa useiksi vuosiksi.

Ehdotettu siirtymäaika (2,5 vuotta) jätetoimialalle on muutoksen merkittävyyteen nähden riittämätön. Siirtymäajassa ei ole huomioitu nykyisten jäteyhtiöiden ja niiden hallinnoiman infraomaisuuden (mm. jätevoimala, biojätteen käsittelylaitos, jätekeskukset, jäteasemat) omistusten purkamiseen ja sitä koskevien sopimusten uudelleen organisoimiseen tarvittavaa aikaa. Lisäksi kuntien yhteistyön uudelleen organisointi ja uusien jätehuoltoviranomaisten perustaminen ja päätöksenteko vaativat aikaa. Jos lakimuutos toteutuisi mietinnön kaltaisena, toimialueen kuntien tulisi siirtymäajan puitteissa toteuttaa mm. seuraavat toimenpiteet:

- Järjestellä uudelleen jäteyhtiön omistussuhteet jätehuollon toteuttamiseksi investoitu infrastruktuuri ja yhtiön olemassa olevat sopimukset huomioiden.
- Toteuttaa lakisäätteisten jätehuoltopalveluiden hoitamiseksi tarvittavat kuntakohtaiset henkilöstö- ja viranomaisjärjestelyt niihin liittyvine päätöksineen, määräyksineen ja taksoineen.
- Kilpailuttaa jätehuoltopalvelujen toteuttamiseksi mm. jätteenkäsittelyyn, kuljetuksiin, jäteasemapalveluihin, konetöihin, jäteneuvontaan ja tietojärjestelmiin kohdistuvat hankinnat samanaikaisesti lukuisten muiden samassa tilanteessa olevien kuntien kanssa.
- Varmistaa, että kuntalaisten jätehuoltopalvelut toteutuvat jätelain edellyttämässä laajuudessa kaikkine erilliskeräysvelvoitteineen sekä tuottajayhteistyöhön kohdistuvine vaatimuksineen.

Jätehuolto on osa yhdyskunnan kriittistä infrastruktuuria ja välttämättömyyspalvelu, jonka on toimittava kaikkina aikoina ja kaikissa olosuhteissa. Toimiva jätehuolto on perustuslain 20 §:n mukaisen

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

ympäristöperusoikeuden toteutumisen edellytys. Ehdotus voi johtaa tilanteisiin, joissa jätehuoltopalveluiden saatavuutta tai tasoa ei voida turvata kaikkialla Suomessa. Erityisesti pienet ja keskisuuret kunnat voivat kohdata haasteita riittävien palvelujen saamiseen kohtuullisin hinnoin.

Kuntaliitto on pyytänyt kuntia lausumaan aktiivisesti hankintalain muutosesityksestä ja sen vaikutuksista kuntiin. Lausunnot on jätettävä 11.3.2025 mennessä. Alueellinen jätehuoltolautakunta toivoo, että toimialueen kunnat nostaisivat omissa lausunnoissaan esille muun ohella myös edellä mainittuja jätehuoltoon liittyviä erityispiirteitä. Alueellinen jätehuoltolautakunta antaa oman lausuntonsa asiasta jätehuoltolautakunnan ylimääräisessä kokouksessa maaliskuun alussa.

Tiedoksi

Toimialueen kunnat, kuntien ympäristönsuojeluviranomaiset

Nähtävilläolo ja tiedoksianto asianosaiselle

Pöytäkirja asetetaan nähtäväksi 18.2.2025 kaupungin internetsivuille www.tampere.fi

Päätös on lähetetty sähköpostilla 17.2.2025

Tampere
17.02.2025

Jonna Koivumäki
Hallintosihteeri

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Muutoksenhakukielto

§6

Muutoksenhakukielto

Oikaisuvaatimusta tai kunnallisvalitusta ei saa tehdä päätöksestä, joka koskee:

- vain valmistelua tai täytäntöönpanoa (KuntaL 136 §)
- virka- tai työehtosopimuksen tulkintaa tai soveltamista ja viranhaltija on jäsenenä viranhaltijayhdistyksessä, jolla on oikeus panna asia vireille työtuomioistuimessa (KVhl 50 § 2 mom.)
- etuosto-oikeuden käyttämättä jättämistä (EtuostoL 22 §)